

Un home enfrontat amb la seua quotidianitat

Pavana para un hombre sin nombre és un relat de l'esdevenir quotidià d'un home que podria ser qualsevol. Per al protagonista no és fàcil mantenir una vida familiar i desenvolupar al mateix temps totes les seues inquietuds individuals, però per als altres tampoc ho és, i durant molts anys ell no se n'ha adonat. En l'exercici que ha fet en busca d'equilibri hi ha pèrdues, desatencions i mentides sobre les quals reflexiona i es justifica.

Una pavana és una dansa de cadències lentes que en este cas simbolitza el ritme de la vida que els personatges literaris d'esta novel·la ballen. És una dansa que permet al observador endevinar el següent pas dels ballarins i té a veure amb el caràcter previsible que el protagonista adjudica als últims anys de la seua vida mirant enrere, després d'haver-los ballat en una direcció que podia haver sigut una altra.

Tots els personatges tenen veu pròpia en este relat de múltiples narradors i contribueixen a arrodonir el relat sobre el personatge central, l'home sense nom, que lliga tots els altres. La dona, la filla, l'amic, i ell mateix, parlen d'eixe home sense nom que podria ser qualsevol, i la història va lligant-se a través dels diferents punts de vista.

La novel·la se centra en un estudiant de la Sorbona, fill d'exiliats espanyols, que en acabar els seus estudis a París i amb una prometedora carrera per davant a França en l'àmbit literari, decideix tornar a València per casar-se amb Marta. La universitat valenciana no és com la de la capital francesa; no aconsegueix la confiança per a emprendre els projectes desitjats i busca refugi per a la seua tasca creativa sota la protecció i l'estímul de Marta, la seua dona, brillant investigadora i professora d'arqueologia, que li hi fa costat.

Passats cinc anys, la parella té una filla desitjada, però la maternitat allunya Marta de l'àmbit professional i dels espais de complicitat amb el protagonista. La tornada de l'amic de joventut de

PAVANA PARA UN HOMBRE SIN NOMBRE

PASQUAL MAS

COL·LECCIÓ «ELLAGO/NOVELA», 18

166 PÀGINES / 978-84-96720-24-4 / 18 EUROS

ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2007

París, Pascal Leplus, situa la narració anys enrere i enceta una reflexió sobre el punt en què l'home sense nom deci-

deix la direcció que ha de prendre.

Es tracta d'una trama ben ordida, amb personatges versemblants i coherents, d'una certa complexitat, que donen voltes al voltant d'un tema únic i principal: els objectius individuals de l'home sense nom en contraposició a la vida en família.

La narració segueix també el ritme d'una pavana, és lenta, en alguns moments resulta retòrica i densa i s'inicia amb una llarga i detallada descripció que exigeix voluntat de lectura. En algunes construccions lingüístiques es percep que es tracta d'una traducció.

Cal assenyalar que l'obra està dividida en dos parts, amb cinc capítols cadascuna, en què el narrador canvia i de vegades també l'estil. Hi ha interpel·lacions al lector, també hi ha reflexions intimides, relats de distància i un capítol escrit amb segons el gènere teatral, amb diàlegs i descripcions del marc on es desenvolupa l'escena.

El final és una reflexió molt personal del home sense nom on es reuneixen passat i present i on l'autor tracta de fer una conclusió a partir del plantejament polifònic de l'obra. És una novel·la sobre la llibertat de triar, però també sobre l'egoisme i un qüestionament sobre el crèdit de la raó i la recerca del coneixement, sobre les distàncies entre les aspiracions i les misèries i de la vida quotidiana.

□ Anna Gimeno

La mort, un cirerer i una partida de cartes

Després d'alguns temps de silenci, Joan Andrés Sorribes abandona la temàtica històrica que havia nodrit les seues novel·les anteriors i s'endinsa pels carrers de Castelló a través d'un conjunt de relats amb el qual va guanyar el Premi Pasqual i Tirado.

L'ALTRA MIRADA

JOAN ANDRÉS SORRIBES

VII PREMI DE NARRATIVA BREU JOSEP PASCUAL TIRADO

COL·LECCIÓ «LLETRA LLARGA», 42

136 PÀGINES / 978-84-9795-286-6 / 8,95 EUROS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Als seguidors de Joan Andrés Sorribes (Castelló, 1947) potser els sorprendrà la lectura de *L'altra mirada*, el llibre de relats amb què va guanyar el Premi Pasqual i Tirado de Castelló del 2006. Una volta enllestida la trilogia històrica amb què va abordar tres moments clau del nostre passat, ara l'autor s'encara amb la ciutat d'on és i on viu i basteix una sèrie de contes que beuen de l'atmosfera que impregna els carrers. Pels relats de *L'altra mirada* circulen alguns personatges que recorden la tendresa i el vigor de les millors pàgines que ha escrit. Com en les novel·les anteriors, a l'autor l'interessa més la gent que pateix la història que aquella que en dicta la versió que més li convé, la tropa més que els generals, el poble més que les elits. Parteix, doncs, de situacions quotidianes, d'afers en aparença intrascendents que –segons des de quin punt de vista els contemplem– poden arribar a convertir-se en tragèdies d'enorme magnitud. L'aire inequívocament popular de la majoria dels contes no impedeix que bona part de les claus que els impulsen estiguen emparentades amb la tradició literària més clàssica i que, per tant, la temàtica abaste qüestions com el pas del temps o el sentit de la vida, la relació entre els gèneres masculí i femení o la mort, que protagonitza dos relats. Igualment, destaca la recreació que Andrés Sorribes realitza

del llenguatge popular, la plasticitat amb què dota els diàlegs, l'ús que fa de girs vivíssims que, lamentablement, en bona part estan en vies d'extinció.

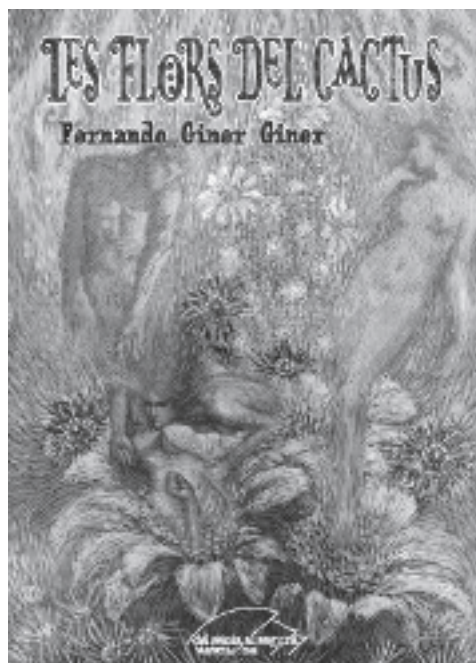
En total, *L'altra mirada* inclou vuit narracions. Una dels més destacades ens conta una partida de cartes de les moltes que es feren –i es fan– en totes les ciutats. La peculiaritat potser és que Andrés Sorribes fa servir un to narratiu molt pròxim al dels relats que els avis contaven als néts quan la televisió no havia aixecat murs d'incomunicació dins de les cases. També mereixen atenció el diàleg impagable d'un cirerer i el seu beneficiari habitual, la recreació de l'intent d'instal·lar una estàtua del dictador Franco al centre de la ciutat, o la inversió de punt de vista en un relat sobre la prepotència masclista. O els dos contes que obren i tanquen el conjunt, centrats en la mort.

L'altra mirada és un digne retorn als aparadors de les llibreries d'un autor com Joan Andrés Sorribes que ja ha demostrat que és capaç d'escriure novel·les de molt alta volada i que ara ja feia massa temps que guardava silenci. Un llibre que demostra la disposició de l'autor a explorar nous registres tot partint d'unes bases on sempre s'ha mostrat ben segur: un llenguatge àgil, ric i ben treballat i uns personatges amb molla suficient per a generar en el lector emocions ben intenses.

□ Vicent Usó

Desde la retaguardia

Les flors del cactus es la primera novela de una trilogía anunciada de Fernando Giner sobre la reciente historia española a través de la vida de un pueblo valenciano de interior. Esta entrega inicial expone a través de pequeños y grandes acontecimientos de retaguardia y personajes populares los años de conflagración que van de 1936 a 1939.

LES FLORS DEL CACTUS

FERNANDO GINER

342 PÀGINES / 978-8485446-83-4 / 30 EUROS

EDITORIAL DEL SÈNIA AL SEGURA, VALÈNCIA, 2008

La guerra civil española se ha constituido desde el mismo día de la victoria de los militares sublevados en el mayor venero literario para los escritores de nuestro país, y esta novela de Fernando Giner es su última expresión. La riqueza de temas, ambientes y personajes que en general ofrecen a la literatura las campañas bélicas nace en los mismos orígenes de la narratividad, pero la guerra civil española constituye una excepción por el interés despertado dentro y fuera de nuestras fronteras y, en concreto, por la extraordinaria cantidad de estudios, análisis y ficciones que ha generado un conflicto bélico circunscrito a un solo estado.

Han pasado casi tres cuartos de siglo y el interés por los atroces años que discurren de 1936 a 1939 no decrece tampoco en la esfera política, como muestra la Ley de Memoria histórica aprobada por el Congreso de los Di-

putados el 31 de octubre de 2007, ni en la literaria, que sigue produciendo gran número de novelas y relatos. Tal persistencia no deja de ser reseñable cuando para los jóvenes la guerra civil es ya sólo un capítulo más de la historia contemporánea.

Esta novela de Fernando Giner, actual alcalde de Vallada, no narra los acontecimientos heroicos o criminales del frente, sino más bien su eco rebajado, ya sólo meritorio o ruín, en un pueblo de retaguardia que el autor ha bautizado como Villa y situado en la vecindad de Montesa. El autor, que publica con esta su primera incursión en la literatura, se centra en lo que llamaba Unamuno la «intrahistoria»: las historias de amor contrariadas por la pertenencia respectiva a alguno de los bandos en liza (la principal de Pepito y Mar, hija del republicano Frederic Bàrcia), el devenir conyugal de Cagaferro y Maria la Coloma, las noticias que llegan del frente deformadas por el bulo o la propaganda, las cíclicas anécdotas laborales y festivas, pero también las sospechas de quintacolumnismo hacia los hombres de derechas que habitan el pueblo, la represión y las confiscaciones, la expulsión de sacerdotes y monjas, la quema de la iglesia, la clausura de los conventos y la pro-

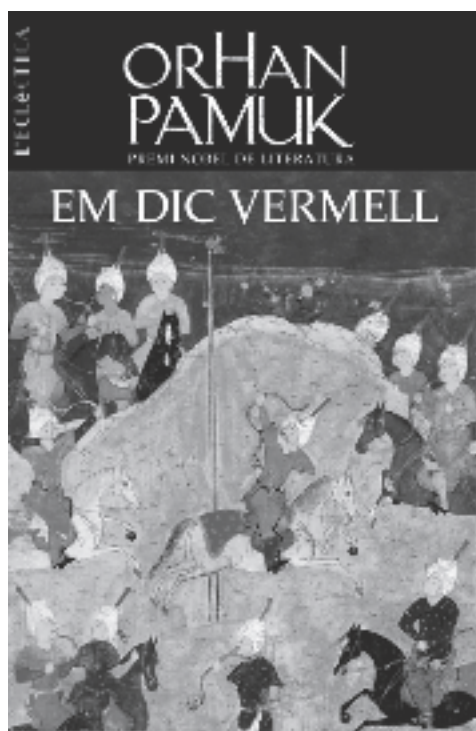
hibición del culto entre otros sucesos ocurridos en tantas poblaciones que ocupaban la retaguardia de la España republicana.

Las páginas finales de la novela, que reúnen a parientes separados por la guerra, expresan el deseo de que nunca vuelva a oírse el ruido de las armas. A través de su título, *Les flors del cactus*, el autor metaforiza la guerra en la planta del cactus, pero pretende destacar los comportamientos cívicos y meritorios, las flores, que tuvieron lugar en medio de una época de espinas. La entrada del ejército vencedor en la ciudad de Valencia y el cambio de poderes en el pueblo de Villa se describen con la alegría de quienes sufrieron persecución por sus ideas y por el temor a las represalias de quienes, antes al mando de la ciudad y del pueblo, ahora se sabían perdedores. Respecto a las represalias propiamente dichas, la novela nada indica, acaso porque la ficción concluye con el parte de la victoria firmado en Burgos por el general Franco. La inclemencia de los vencedores encontrará acaso su tratamiento en la segunda parte de esta trilogía anunciada que deberá empezar aquel 1 de abril de 1939 en que, siguiendo el hallazgo verbal de Gironella, estalló la paz en España.

□ Miguel Catalán

Intrigues entre passat i present

Em dic vermell és una novel·la de tints històrics i accent policíac, on el premi nobel Orhan Pamuk confronta de nou els dos rostres de l'imperi otomà: un de vigilant i nostàlgic davant la tradició que s'enfonsa, i un altre de mirada expectant on s'albiren canvis.

EM DIC VERMELL

ORHAN PAMUK

TRADUCCIÓ DE CARLES MIRÓ

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

499 PÀGINES / 978-84-9824-23-31 / 22 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

A partir d'un doble estrat literari –històric i de gènere negre– i d'una multiplicat de punts de vista narratius, Orhan Pamuk ha elaborat en *Em dic Vermell* un relat que recull la tradició oral narrativa oriental verbalitzada en la figura del contacontes, i on les llegendes més antigues prenen cos paral·leles a la intriga de caire policíac i fons amorós.

Fidel a la influència exercida per les velles llegendes i mites de la tradició islàmica i oriental, Pamuk al·ludeix en la novel·la a un munt d'històries desconegudes per al lector occidental, les quals ens situen en el llindar d'una lluita històrica: el xoc entre la modernitat i la tradició, immers, en aquesta ocasió, en l'ambient d'un Imperi Otomà que viu al segle XVI els inicis de la seua decadència.

A mig camí, doncs, entre l'esplendor i el crepuscle del poble turc, darrere de la trama d'*Em dic Vermell* s'anuncia la sempiterna lluita entre l'ortodòxia i

l'heterodòxia, entre un món conegut i un altre de desconegut i temptador.

La temptació en aquest cas vindrà de mà del sultà, qui vol quedar immortalitzat en un retrat tot contravenint la llei islàmica que prohibeix les representacions humanes en les obres d'art. Tot i així, el capritx s'imposa a la tradició i quatre artistes elaboren en secret un llibre ple d'imatges insòlites fins aquell moment. Tanmateix, la desaparició sobtada d'El Mestre Elegant, il·lustrador de miniatures de gran renom, deixa obert un interrogant davant l'arrogància d'haver contrariat la norma religiosa, tot oblidant els costums propis i donant la benvinguda a influències occidentals –representades ací a través de la pintura– i enfrontades a la radicalitat religiosa. Més tard, la desaparició d'un segon mestre il·lustrador atia el foc del misteri, però dóna poques pistes per a infondre cap sospita esclaridora, de manera que el lector continua indagant en la història sense perdre-hi interès i pendent d'un final que ell mateix haurà de reconstruir.

A més, en *Em dic Vermell* els assassinats i les històries d'amor emergeixen entre el fanatisme religiós, d'una manera que deixa entreveure la influència d'Umberto Eco i *El nom de la rosa*, si bé en Pamuk s'assaonen amb tot un llegat

d'històries i llegendes pròpies de la seua cultura oriental.

Tal com ocorre en les altres novel·les de Pamuk, *Istanbul* o *El castell blanc*, totes publicades per Bromera, la lectura d'*Em dic Vermell* permet que el lector confirme de quina manera l'univers literari de Pamuk –a mig camí entre Europa i Àsia– s'ha consolidat al voltant de la novel·la d'aventures amb un elevat contingut moral. En totes estes novel·les el premi Nobel retrata la cruïlla de civilitzacions per antonomàsia que ha simbolitzat l'Imperi Turc i encara avui, Istanbul, però en el cas d'*Em dic Vermell*, al joc narratiu i a la reflexió històrica s'hi afegeix l'encant i el misteri de l'art, de la pintura.

Amb aquest llibre, doncs, redescobrim com la pintura ha estat sempre lligada a una tradició cultural i a uns interessos polítics i religiosos ben forts, i com les noves formes artístiques de fer han estat jutjades amb duresa pels ortodoxos que veuen en la diferència un perill latent.

□ Lourdes Toledo

De la importancia del arco iris

Cuando un libro comienza con una dedicatoria como: «Hi ha tants somnis trencats, tantes il·lusions perdudes, que a vegades, un no sap si cal mirar cap endavant o recrear-se en el passat», sabemos, indefectiblemente, que estamos ante un libro triste.

UN PARELL DE VEGADES. LES FORMIGUES DE CAPI
(UNA PETITA ICONA PER A UNA FAULA SENZILLA DE BENICÀSSIM)

LEOPOLDO JOSÉ TRILLO-FIGUEROA

IL·LUSTRACIONS DE PACO BASCUÑÁN

COL·LECCIÓ «SINGULAR-PLURAL»

45 PÀGINAS / 978-84-8131-763-3 / 10 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALENCIA, 2007

Un parell de vegades. Les formigues de Capi es un bellísimo homenaje que Leopoldo Trillo-Figueroa hace a su hermano Alfonso, más conocido como Capi Trillo, fallecido en la isla de Cuba hace ya diez años. Un homenaje en la que el autor, en una escritura realmente hermosa, sentida y literaria, intenta escudriñar el significado de las hormigas de hierro creadas por Capi y que, con el paso del tiempo, se han convertido en símbolo de Benicàssim. Para ello se vale del recuerdo de dos momentos vitales propios que puestos en conexión con innegable maestría, le iluminan. De ahí el título de la obra: *Un parell de vegades*. Dos momentos que poseen un factor común: descubrir aquello que está más allá de lo tangible y que nuestra «opacidad creativa» nos impide ver. Pero llegar a intuir el posible sentido de las hormigas es una excusa para lo que en realidad desea hacer Leopoldo en esta su primera incur-

sión literaria: hablarnos de la grandeza humana de su hermano Capi Trillo, con el que sentía una unión especial.

Alfonso Trillo-Figueroa (1954-1997) nació en Valencia. El sobrenombre de Capi le venía de niño, de cuando ganó varios concursos de disfraces vestido de capitán. Capi vivía en Benicàssim, del que se sentía hijo de pleno derecho. Fue, para todos los que le conocieron, un personaje singular. Amante de la naturaleza, ejerció de amigo (una constatación de ello es el hermoso Preámbulo que escribe Francesc Colomer, alcalde de la localidad castellonense), de artista y, también, de vigilante forestal y guarda del parque natural de las Islas Columbretes en donde definitivamente reposa, «entre la playa y el cielo».

Tercer título de la colección Singular-Plural, de Tàndem Edicions, la edición de *Un parell de vegades. Les formigues de Capi* destaca tanto por la calidad de su diseño (formato, papel grueso, tapas con amplias solapas recorridas por las famosas hormigas), como por la maquetación, con un texto que recibe distinto tratamiento (mayor o menor presencia en la página, dependiendo del momento del relato) que hace más intensa la lectura, si cabe. El responsable, Paco Bascuñán (Valencia, 1954), que a lo largo de su carrera ha sido capaz de aunar

diseño y artes plásticas y que ha situado a la Comunitat Valenciana en el panorama del diseño internacional, lo es también de las ilustraciones, intencionadamente simples, casi diríamos *naifs* y que en realidad corresponden a una progresión al hilo de la narración, que deviene en la ilustración penúltima («*Des d'aquell moment, en veure alguna de les formigues de Capi, les veuria com una icona que simplificava visualment l'origen d'aquest poble preciós*») y la última (el porqué de la disolución del referente).

Pérdida, tristeza, recuerdos... se asientan en la memoria, como estratos geológicos. Inevitables en el camino de la vida. Quizá atravesar el arco iris nos ayude a comprender.

□ Ana Isabel Caro

«Matar la mare va ser fàcil»

Un llibre de memòries i una novel·la van ser suficients per a catapultar Alice Sebold a la fama, una autora quasi desconeguda fa uns anys, convertida en un dels impactes editorials més importants de l'última dècada. Edicions Bromera presenta la traducció del seu tercer i últim títol, *Quasi la lluna*, una novel·la sorprenent, dura, que mostra la fragmentació de l'univers familiar actual.

QUASI LA LLUNA

ALICE SEBOLD

TRADUCCIÓ D'EMMA PIQUÉ

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 149

301 PÀGINES / 978-84-98242829 / 19,90 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Alice Sebold va nèixer a Madison, Wisconsin, el 1963, però es va criar als suburbis de Filadèlfia. El seu pas per la Universitat de Syracuse va tenir un epíleg amarg. Als divuit anys, Alice Sebold va ser agredida i violada. Quan va denunciar els fets, la policia l'informà que el mateix violador havia actuat uns dies abans i havia mort la seua víctima.

Després d'una experiència a Nova York poc fructífera, tant des del punt de vista literari com humà, Sebold va emigrar a l'oest i es va instal·lar a Califòrnia, on resideix actualment. En aquest entorn allunyat dels cenacles literaris, va ser on va escriure, en un primer moment, *Lucky*, el testimoni visceral i cru de la seua terrible violació i, més tard, *Lovely bones* (Des del meu cel), la història de Susie Salmon, una xiqueta violada i assassinada que observa des del cel la progressiva desintegració de la seua

família. Aquesta última va ser rebuda de manera entusiasta per la crítica i pel públic, i en escasses dues setmanes, Sebold havia venut dos milions i mig d'exemplars.

El seu tercer i últim llibre, *Quasi la lluna*, es va publicar l'any passat i ara Bro-mera ens n'ofereix la versió en català. La novel·la comença així: «Dit i fet, matar la mare va ser fàcil». Vet ací, la Sebold punyent i directa, gens melindrosa a l'hora de dir les coses com són. I és que la nord-americana es mou amb des-seiximent en el terreny dels drames humans, amb una habilitat sorprenent per a escamotejar la sensibleria de les qüestions més delicades. El resultat és una novel·la dura que mostra la fragmentació de l'univers familiar actual. Helen acaba d'assassinar la seua mare, una dona que patia demència senil. Però darrere d'aquest crim hi ha un passat familiar dolorós que tots –també Helen– van passar per alt perquè els convenia. I és que el dia que el senyor Forrest –l'únic veí que es relaciona amb la família– explica a la xiqueta Helen que sa mare és una malalta mental, li dona la clau del perquè de tots els mals dies, de les portes tancades i dels atacs de plors injustificats. La xiqueta es treu un pes de sobre, perquè ja no haurà de carregar amb la culpa del problema de la ma-

re. Tot i això, l'Helen serà conscient, des de ben menuda, del paper que juga en la vida respecte a sa mare excèntrica i agorafòbica: «ser la seua representant en el món i dur-li el món a casa».

Al llarg de vint-i-quatre hores, aquesta novel·la explora la complexa relació entre mares i filles, esposes i amants, així com la línia que separa l'amor i l'odi: «Vaig oblidar l'odi que sentia per la mare i em vaig obrir a l'amor. Era tan fàcil passar d'un costat a l'altre, com jugar enfilada al cavall balanci.»

□ *Alícia Toledo*

Novela de un pueblo

Esta es la cuarta novela de Manuel Zarzo Lozano, autor nacido en 1934 cuya vida profesional transcurrió lejos de la escritura literaria hasta 1980, cuando dio a conocer su primera pieza novelística. *El Faristol* narra unos hechos dramáticos que pudieron suceder en torno a 1950 en un pueblo valenciano dominado y a trechos amedrentado por las autoridades civiles y religiosas del lugar.

EL FARISTOL

MANUEL ZARZO LOZANO

167 PÁGINES / 978-84-85446827 / 25 EUROS

ED. DEL SÉNIA AL SEGURA, VALÈNCIA, 2008

Manuel Zarzo Lozano, autor nacido en Benaguacil en 1934 y dedicado durante largo tiempo a tareas empresariales, ha publicado desde 1980 otras novelas y obras narrativas en valenciano como *Mes enlla del jui final* (1980), *El pare, el fill y l'atre* (1997), *L'atra cara de la moneda* (2003), *Cara i creu* (2003) o *El soterrar* (2003).

El Faristol es una novela ambientada en un pueblo valenciano a mediados del siglo pasado. Cuenta una historia de las que se contaba sucedían por entonces, cuando en una partida de juego clandestino alguno de los jugadores con peor suerte caía en la tentación de empeñar una tras otra sus posesiones sólo para seguir perdiendo dinero y jugarse entonces con el adversario la mano de su hija o los brazos de su propia esposa.

El Faristol cuenta la historia de cómo Alfonset, el hijo de un poderoso empresario local, deja embarazada a una empleada de su padre tras forzarla cuando esta queda sola en el despacho. Al conocer el hecho el «tio Roc», padre de Alfonset, busca algún joven en el pueblo que pueda cargar con las consecuencias de la falta de su hijo y al que se pueda acusar de haber violado a la muchacha. Presiona entonces al alcalde para que ordene a la guardia civil que obligue al infeliz Sisco a casarse con Roseta. El propio sacerdote, Mossén Miquel, celebra la boda intimidado por las autoridades del lugar.

Según explica el autor en una nota preliminar, la historia está basada en hechos reales, si bien la cuestión queda poco clara: afirma que algunos de los personajes existieron, pero a continuación indica que cualquier parecido con la realidad es pura coincidencia. En cualquier caso, el argumento central presenta un contenido humano tan acusado y las costumbres están tan fielmente retratadas que su desarrollo se sigue con interés, pese al carácter plano de los personajes, de ciertas redundancias («estaba casi calvo del todo») y otros defectos expresivos («hirviéndole un poco la sangre»), así como de rasgos de inverosimilitud (Alfonset logra que Roseta acceda

a sus deseos amenazándola con contar unos amoríos de ella con el tío Roc que no existieron en realidad; si bien el novelista nos explica que Roseta fue «realmente forzada», el lector queda con la impresión de que todo el pasaje adolece de un fallo constructivo, pues no concurre la fuerza física ni tampoco había motivo para la extorsión).

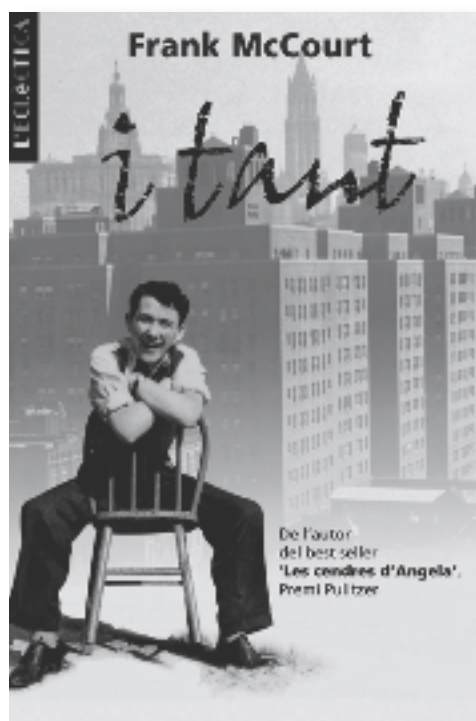
Pese a los defectos señalados, *El Faristol* se lee hasta el final con facilidad gracias al retrato de un ambiente opresivo y corrupto que alcanza a todas las esferas sociales y a una historia de interés humano propia de otros tiempos, cuando la honra se confundía con la honradez y el imperio de la hipocresía social amordazaba los deseos y proyectos de vida personales.

□ Miguel Catalan

A la recerca del somni americà

Amb *I tant*, Bromera culmina la publicació de la famosa trilogia de l'escriptor Frank McCourt. Després de l'èxit indisputable d'*El professor* i de *Les cendres d'Àngela*, els lectors valencians tenen a l'abast la peça intermèdia que arrodoneix el periple vital de l'escriptor i que mostra les esperances d'un jove irlandès que acaba de posar els peus a la Nova York del tombant dels anys quaranta.

ITANT

FRANK MCCOURT

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 143

382 PÀGINES / 978-84-9824-255-3 / 19,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

«Nova York era la ciutat dels meus somnis, però ara que sóc aquí els somnis s'han esvaït i no és en absolut el que jo esperava. Mai no m'hauria pensat que aniria pel saló d'un hotel recollint el que la gent deixa i netejant tasses de vàter.» Quants milions d'immigrants escampats pertot arreu del món occidental, en el segle XX i també en ple segle XXI, hauran pensat alguna cosa semblant en algun moment de la seua vida? Tot just aquesta és la universalitat que amera pels quatre cantons l'obra de Frank McCourt. En *I tant* el lector trobarà les peripècies d'un irlandès de només dinou anys que ha d'obrir-se pas, a empentes i rodolons, en la difícil societat novaioquesa de finals dels anys quaranta i principis dels cinquanta. Des de la seua arribada a la ciutat de Nova York, McCourt ens conta amb un estil força àgil

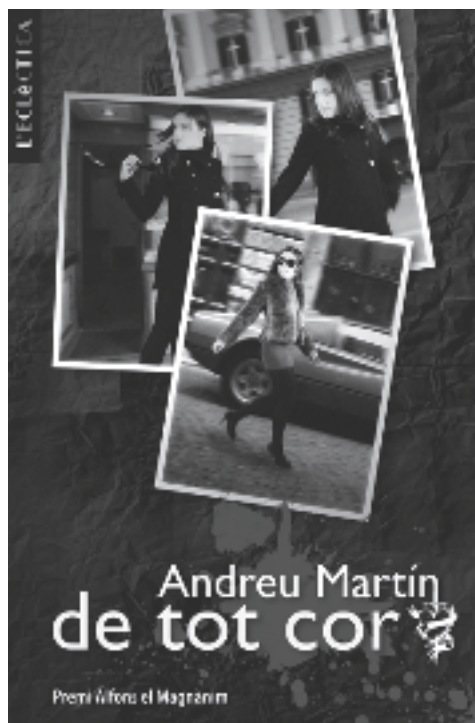
i desimbolt, tot i que no sempre lliure de sentimentalismes incòmodes, la trista i íntima soledat de l'immigrant que lluita per tal d'aconseguir prosperar en un país estranger. McCourt no concedeix cap treva al lector, no hi ha ni el més mínim descans, les anècdotes se succeeixen a una velocitat de vertigen. Tanmateix, la novel·la es ressent de l'estil forçadament col·loquial amb què l'autor relata, des de la primera línia fins a la darrera, les seues vivències, tot i tractant de reflectir els parlars dels estrats més baixos de la societat novaiorquesa. Abusa, al meu entendre, d'aquesta varietat col·loquial. No obstant això, aconsegueix transmetre amb sol·lència les adversitats que ha de patir un jove immigrant a l'hora de fer-se amb un treball digne en un entorn tan poc afalagador. És la coneguda història de la persecució de l'*american dream* que tantes generacions d'immigrants va aconseguir mobilitzar i que encara segueix mobilitzant. McCourt ens narra la recerca de la felicitat d'un jove irlandés que se sent perdut, sense rumb, en un territori realment hostil. El tòpic de l'irlandés borratxo i constantment nostàlgic de la seua pàtria, a l'igual que en *Les cendres d'Àngela* i en *El professor*, torna a repetir-se, amb més freqüència si cap, en *I tant*. Tot i que McCourt ma-

quilla aquest tòpic amb grans dosis d'humor, hi ha massa fragments del llibre en què no para de traçar cercles i més cercles al voltant del prototipus d'home irlandés fàcilment seduïble per la beguda sense aportar res de nou. Des d'aquest punt de vista, es constata un notable daltabaix de qualitat literària respecte a *Les cendres d'Àngela* i també respecte a *El professor*. Més del mateix una altra vegada. Tot amb tot, si bé en *El professor* s'esbossava el retrat d'un professor decidit a no cedir davant les adversitats diàries que dificulten la tasca docent en un institut, en *I tant* trobem el testimoni vitalista d'un immigrant entestat a demostrar, amb gran coratge i no menys capacitat de lluita, la possibilitat de reeixir amb èxit en la vida fins i tot en els moments més descoratjadors. Conserge, soldat ras, caporal, ensinistrador de gossos, estibador, professor, novaiorqués, irlandés, somniador, nostàlgic... Frank McCourt, al cap i a la fi.

□ Salvador Ortells Miralles

«Premsa rosa... groga i negra»

De tot cor, d'Andreu Martín, és l'últim premi Alfons el Magnànim de Narrativa. Un periodista del cor, Tiaguín Moltó, que feia i desfeia en el món de la premsa rosa fins que va topar amb qui no devia, és trobat a sa casa mort i en un avançat estat de descomposició. Quin dels nombrosos enemics que tenia ha efectuat el *swing* mortal?

DE TOT COR

ANDREU MARTÍN

COL·LECCIÓ «ECLÈCTICA», 145

318 PÀGINES / 978-84-9842-66-9 / 19 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

L'arma homicida: un pal de golf. El lloc del crim: un immund garatge adaptat com a vivenda. El mort: un conegut i polèmic periodista del cor arraconat del paper cuixé i dels platós de televisió per una mà negra. Els sospitosos: una colla inacabable d'enemics famosos, assidus als programes del cor, a les clíniques de desintoxicació i a les de rejuveniment –per veure els perfils dels sospitosos és interessant fer una ullada a la web creada per a la promoció editorial–. La novel·la no dubta a mostrar-nos un panorama depravat, frívol, desolador i despersonalitzat, però, a la vegada, tan habitual en les nostres pantalles. Mentre s'intenta respondre a la pregunta: «Qui ha mort Tiaguín Moltó?», Andreu Martín ens acara amb la cruesa que regna entre els qui volen aconseguir fama, notorietat i diners a qualsevol preu. Entre la corrua de personatges que Martín treu a escena, hi ha folkloriques

estirades amb actituds caïnites, clans gitanos amb comportaments incestuosos, periodistes amb tendències venjatives o policies amb voluntat autodestructiva. Més enllà d'aquest retaule fresc i abominable que és la novel·la, Andreu Martín confessa que s'ha volgut «complicar la vida» a l'hora de presentar-nos-la. L'objectiu d'aquest autor, conreador habitual de novel·la negra, era arribar a fer d'aquesta trama una narració didàctica que ens servira per a analitzar una realitat escandalosa i alienadora. La novel·la manté la tensió i l'atenció perquè juga amb la pregunta clàssica del gènere, però hi juga a partir de narracions superposades, de veus narratives diferents que emfasitzen aspectes diversos. L'assassinat de Tiaguín Moltó, la seua història personal i professional i la investigació per descobrir l'assassí són fets que es converteixen en dues narracions dins de la mateixa novel·la, amb títol i autor propis: *La llum al final del túnel*, de la periodista Núria Masclau, i *Taquicàrdia*, del també periodista i cronista de successos Pepe Baza. A això hi hem de sumar una narració curta de Tiaguín mateix o el monòleg de l'assassí. Punts de vista i narradors entrelaçats que ens ajuden a configurar allò que «objectivament» va passar.

L'exercici narratiu resulta entretingut per al lector, que paral·lelament als personatges de ficció, també veu desfil·lar espècimens de la talla de Farruquito, Isabel Pantoja o Jesulín d'Ubrique mateix: impressionant. Davant d'aquest panorama, però, trobem en la novel·la reflexions gens desencertades com la de Núria Masclau (p. 232) que comença així: «La vida [...] és molt i molt complicada, i hi ha qui tracta de convèncer-nos que és molt senzilla.» I d'entre els finals possibles, Martín en tria el més esperançador, el que ens fa veure una llum al final del túnel i ens fa creure que no és un tren que ve cap a nosaltres.

□ Isabel Moll

Vitalisme gris

L'autor gallec Antonio Seijas (Ares, 1976) signa l'àlbum guanyador del II Certamen de Còmic Castelao, un personal i intimista retrat que dóna títol a l'obra amb exacta amargor:

UN HOMBRE FELIZ

ANTONIO SEIJAS

PREMI II CERTAMEN DE CÒMIC CASTELAO

PRÒLEG DE MIGUELANXO PRADO

COL·LECCIÓ «CREPÚSCULO», 13

64 PÀGINES / 978-84-96730-14-X / 16 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2007

Les lloances de Miguelanxo Prado cap a l'estil de Seijas en la introducció de l'àlbum no són gens gratuïtes, ja que, a més de concises i plenament justificades, provenen d'un dels autors més reconeguts de la historieta espanyola... si és que això, tan discutible, existeix. La qualitat de Prado al llarg dels anys, però, és innegable. Sobta també que una eina tan susceptible de prostitució com el color digital, que s'ha guanyat un gran nombre de detractors entre els dibuixants més consolidats i fins i tot n'ha llançat a perdre uns quants –això mateix podria haver passat a Frank Miller, segons alguns, en obres com *The Dark Knight Strikes Back* (El contraataque del Caballero Oscuro, Planeta D'Agostini), un títol, al nostre parer, brillant per la desmesura i que pràcticament no té res a veure amb aquest, però que utilitza la mateixa tècnica i fins i tot unes gammes de colors de vegades sorprenentment semblants–, siga ací matisadament lloada pel lúcid Prado i excel·lentment utilitzada per Seijas.

Un hombre feliz és una d'aquestes obres difícils de ressenyar sense fer-ne malbé la lectura per a qui vulga acostar-s'hi: amb un llenguatge que sembla més basat en les sensacions que en cap continuïtat argumental, entrellaça hàbilment recursos com l'alternança entre tipus

de colors per reflectir sentiments i situacions, l'ús de vinyetes «especials» –algunes evocuen aquestes *polaroids* que ja semblen en vies d'extinció, la qual cosa potser resulta més aviat deliberada, especialment tenint en compte el desenllaç– i la referencialitat esparsa però contundent. Hi discernim, per exemple, la imatge televisiva de Mädchen Amick encarnant Shelly Johnson en la sèrie *Twin Peaks* (Mark Frost i David Lynch, 1990-91); potser la seua aparició es deu al fet que fou un dels personatges més quotidians i vexats d'aquella història, i això en certa manera l'acosta al protagonista; potser, també, la seua presència en *Un hombre feliz* obeeix la immensa admiració de l'autor pel simple aspecte de la senyora Amick, la qual cosa no seria tampoc gens estranya. André Breton, Lawrence Durrell, Paul Éluard o Nicholas Rowe són altres referències més «creditícies», diguem-ne... Encara que, al capdavall, el que importa és l'habilitat de Seijas per dibuixar aquest ferm retrat del protagonista en determinades circumstàncies i determinats ambients. I el resultat d'això és, sens dubte, reeixit, al marge de les cites que hi haja o que hi vulguem veure.

□ Felip Tobar